

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročnina do
konca leta 1927
12 Din.

Številka pošto-
čkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Nova Samouprava

Glasilo gospodarstva, prosvete in politike.

Uredništvo
in upravnništvo:
Kočevje št. 18.

Telefon št. 5.

Oglasi:

mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—

Vsebina: Radikalima in prijateljima Narodne Radikalne Stranke. — Dosedanje delo in cilji Narodne Radikalne Stranke. — Politične vesti. — Iz NRS. — Tedenske vesti. — Podlistek: Pismo iz Zagreba. — Borza. — Inserati. —

Radikalima in prijateljima Narodne Radikalne Stranke.

Na predlog Kraljevske Vlade, Njegovo Veličanstvo Kralj je, svojim Ukazom od 15. juna tekuće godine raspustio bivšu Narodnu Skupštinu i naredio nove izbore narodnih poslanika, koji se imaju obaviti na dan 11. septembra ove godine. Na taj način pozvani ste i vi, kao i ceo naš narod u Kraljevini, da na taj dan izadjete na biralište i izvršite svoju građansku dužnost: da po svojoj savesti, a na osnovu Ustavom zagarantovanih vam prava, slobodno iskažete svoju volju i date svoje poverenje onima, koji će po vašem uverenju, najbolje predstavljati i najčestitije zastupati interese vašega kraja i umeti, da dovedu podpuno u sklad stranke interese vašega kraja sa interesima države, Prestola pa i naše stranke čuvajući pri tome slavnu tradiciju i velike principe, koje je naš Neumrli i Slavni Vodja Nikola P. Pašić, još pri samom osnivanju stranke istotakao i kojih se stranka kroz petdeset godina i u opoziciji i na vladi držala.

Ovi sadašnji izbori su po našem dubokom uverenju, od ogromnog značaja ne samo po radikalnu stranku no i za opštu političku situaciju zemlje i budućnosti. Od rezultata ovih izbora će zavisiti tok buduće državne politike i eventualno nove političke kombinacije i koalicije.

Za nas i našu stranku ovi su izbori u toliko značajniji i važniji, što ona sada prvi

put od svoga osnivanja izlazi u izbore bez svoga Velikog Neumrlog Vodje i Osnivača, Nikole P. Pašića. Medju nama nema u ovim ozbiljnim trenutcima ni njegovog velikog iskustva ni njegovog velikog autoriteta. Mi tu prazninu u taj veliki nedostatak osetili smo već i osećamo ga neprestano u redovima naše stranke od momenta, kada nas je on ostavio; a i se taj veliki nedostatak oseća i u celokupnom našem političkom i državnom životu.

Razpuštanje Skupštine i raspisivanje novih izbora bilo je iznenadjenje za nas članove Glavnog Odbora bez čijih je znanja predloženo.

Ovako držanje radikalnog dela vlade prema Poslaničkom Klubu i Glavnom Odboru je jako iznenadilo ne samo članove Glavnog Odbora već i članove naše stranke u zemlji. Naročito zato, što je bivša Narodna Skupština kao predstavnik triumfa ideje jednostavne države Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, koja je ideja pobedila 8. februara 1925. godine na izborima i 27. marca iste godine u samoj Narodnoj Skupštini, bila sposobna za rad, jer je ona ne gledajući na tešku opštu političku situaciju i dosta jaku partijsku zaoštrenost, ipak bila produktivna u svome radu i dala vrlo lepe rezultate. Protivna tvrdjenja koja potiču iz krugova vladinih, neosnovani su. Ova Skupština je prva koja je na vreme dala dva državna budžeta i dva finansijska zakona, koji su omogućavali finansijsko i privredno sredjivanje naše zemlje. Ona je primila i izglasala preko trideset raznih zakona, medju kojima da pomenemo: zakon o invalidima, zakon o poljoprivrednom

kreditu, zakon o zanatlijskoj banci, zakon o stanovima, zakon o štampi, zakon o regulisanju ratnoga duga u Americi, zakon o narodnom priznanju Kralju Petru Velikom Oslobodiocu i nekoliko trgovinskih ugovora, poštansko-telegrafskih i železničkih konvencija. U svojim odborima ona je svršila razne zakonske projekte, od kojih su neki od neobične važnosti i eminentne potrebe za sredjivanje naše države i izjednačivanje i u pravima i u dužnostima svih građana u prostanoj našoj Otadžbini. Medju tim svršenim zakonskim projektima da spomenemo samo: krivični zakon i krivični postupak zakon o advokatima i zakon o izjednačenju poreze. Naročito napominjemo zakon o izjednačenju poreza, jer dok njega ne budemo imali nećemo moći reći da su građanske obaveze prema državi pravično i pravilno raspoređene. A od kolike je važnosti za konsolidovanje naše države saznanje u narodu, daje u svima krajevima naše Otadžbine podjednako raspoređena poreska obaveza mislimo da je izlišno ovdje na ovom mestu naročito isicati i ukazivati. Naš Veliki Vodja Nikola P. Pašić je naročito na to udario glasom u svome proglasu 1925. godine da će mu jedna od prvih briga biti izjednačenje poreskog sistema u celoj zemlji: da svi porezki obveznici u svima krajevima podjednako proporcionalno svom imovnom stanju, snose državne terete i dažbine. I on bi to nesumnjivo i učinio, da ga tok političkih događaja nije u tome preduhitrio.

Da ništa drugo nije izradila ova Skupština do samo napred pobrojane zakone i

Pismo iz Zagreba.

Zagreb, 1. septembra 1927.

Velećenjeni gospod urednik!

Veliko sem že slišal o Zagreškem Zboru, še več pa čital. Zlasti tudi o tem, da se je letos izvanredno izpopolnil. Radovednost me je gnala, da sem se za danes odločil, da ga posetim. Sinoči sem se pripeljal s svojo ženo v Zagreb. Prenočila sva v Esplanadi. Soba, ki stane v Ljubljani v „Unionu“ 80 Din, stane v Esplanadi brez pribitkov 220 Din, s pribitki 263 Din. Drugače je pa to krasna in res luksuzna stavba. Zlasti lepa je tudi restavracija in veranda pred kavarno. To bo sigurno eno izmed najlepših poslopij Jugoslavije.

Za ogled mesta sva si najela avtotaksi. Je izredno poceni. Izvoščki so še cenejši. Mesto napravi ob glavnem kolodvoru s trgi,

palačami, nasadi in cveticami ter gladko asfaltiranimi ulicami naravnost impozanten vtis, vtis res lepega, modernega velemera. Preradovičeva ulica, Zrinjevac, Jelačićev trg, Ilica, to so glavne prometne žile. Grad s cerkvijo Sv. Marka in katedralo pa napravlja domač zgodovinski vtis. Po ulicah se sliši sorazmerno precej nemščine; njeni nositelji so večinoma Židje. Tudi nadpisi po trgovinah itd. so skoro do 50% nemški. Mnogi so že pravi Hrvatje, večina od njih so pa Židje.

Brezdvomno pa je Zagreb danes najlepše in prvo trgovsko središče v Jugoslaviji.

S posameznimi obrtniki, trgovci itd. sem navezal tudi politične pogovore; separatizem in zagriženost iz mas sta izginila, ne pa nezaupanje proti Beogradu. Toda isto nezaupanje deli zagreški „purger“ tudi nasproti Radiću. Je mišljenja, da sta proti

mestnemu županu Heinzlu potegnili Radić in Beograd skupaj. „Purger“ pravi, da iz zavisti, češ, da se Zagreb lepše razvija kot Beograd.

Bil sem tudi na trgu „N.“ Da ni osebnih ali drugih njemu nevšečnih imen, naziva namreč Zagreb svoje trge po začetnih črkah. Trg N je bil še predlanskim pašnik. Danes je to krasno potegnjeni mnogokotnik, obdan od vseh strani z impozantnimi palačami. A ulice, ki vodijo do njega in v njegovi bližini, se vse zazidavajo, obnavljajo...

Zares: Zagreb ima denar. In impozanten napredek na vseh poljih. To se vidi tudi na prometu po ulicah, po ljudeh, prodajalnah. Vse živahno, veselo, dobro razpoloženo in dobro rejeno: tako ne izgledajo ljudje, ki jih tarejo skrbi in boj za obstanek.

Konečno sem šel na Zagrebački Zbor. Za 20 Din naju je potegnil fijakar s par

zakonske projekte za pravilno uredjenje pravnih odnosa u našoj državi, pa bi to bilo dovoljno da se prizna, da je ona bila sposobna za rad. Šta više u poslednje vreme pri radu u odborima nije se osećala ni partijska žučnost ni netrpeljivost, kako je to ranije bilo. A koalicija dveju najjačih političkih grupa Radikalne Stranke i Demokratske Zajednice sa blizu dve stotine narodnih poslanika kojoj se pribeglo davale su dovoljno garancije za uspešan rad u budućnosti. Ovo u toliko pre i više što su pred Skupštinom stajali izradjeni u odborima zakonski projekti, za čije su izglasavanje u skupškinskom plenumu bile zainteresovane gotovo pod jednako sve političke partije i grupe, i vladine pa i opozicione.

Raspuštanjem prošle Skupštine onemogućeno je da pred Skupštinu i ceo narod izadju izveštaji Anketnog Odbora po dobro poznatim aferama: Adamstalskoj, Benzinškoj, Subotičkoj, dalje po aferama o nabavkama u Americi, u Ministarstvu Saobraćaja i tako dalje. Na taj način jedan ozbiljan osmomeseci rad jedne anketne komisije, u kojoj su sedeli predstavnici svih političkih partija i grupa prošle Skupštine, in na koju su i Narodna Skupština i javnost polagali mnogo, propao je, i danas ni Skupština ni narod ni naša javnost, ne znaju, ima li krivaca i ko su oni, a ko su klevetnici i u čemu se korupcija i o korupcionaštvo sastoji. Da li je to trebala i da li je smela to vlada da učini, ako je ozbiljno želela da goni korupciju i korupcionaštvo?

Ostavljajući odgovornost vladi, za sve, što je ona do sada radila, kao i za sve ono što je propustila uraditi, mi ćemo, ako dobijemo narodno poverenje, produžiti svoj rad, kao i ranije, u duhu programa i tradicija naše stranke. Naša je stranka stara i njen je rad u prošlosti dobro poznat celom našem narodu i mi nemamo potrebe, da narodu dajemo neka nova obećanja.

Onako isto, kako što smo u prošlosti, pomagali iskreno i lojalno svaki rad, koji je išao na dobro Kralja i Naroda, tako ćemo isto raditi i postavljati u budućnosti.

Zato prepporučujemo da svaki radikal i pijatelj Radikalne Stranke bude svestan i ne zaboravi da, vršeći svoju dužnost prema stranci i čuvajući jedinstvo stranke, čuva u isto vreme i interes naše države, zemlje i svekolikog našeg naroda, jer samo u zdravim i jakim strankama leži moć i snaga naroda.

Da nijedan radikal ne zaboravi toga dana, da svaki glas pušten u pravu, narodnu radikalnu kutiju, je glas, koji ima da štiti i

brani mučno stečene i izvojevane u dalekoj prošlosti tekovine političkih narodnih sloboda.

Da nijedan radikal ne zaboravi da, služeći iskreno i pošteno interesima naroda i njegovih prava i njegovoj slobodi, služi tim samim i interesima države, jer samo politički podpuno slobodni narodi mogu da stvaraju svoju državu srećnom i naprednom u svakom pogledu.

U to ime, da osnovu velike ljubavi, koju nam je za dobro i sreću našega Uzvišenoga Kralja i Dinastije, Države i našega Naroda, naš Veliki i Neumrlji Vodja Nikola P. Pašić u amanet ostavio, mi pozivamo još jednom sve radikalne birače i njihove prijatelje:

Da 11. septembra svi složno izadju na biralište i svoju građansku dužnost izvrše, glasajući za liste Narodne Radikalne Stranke, koje su Glavnom Odboru prijavljene i od njega kao strankine utvrdjene i to:

u okrugu Banjalučkom g. Marka N. Trifkovića;
u gradu Beogradu g. Bože Maksimovića;
u okrugu Beogradskom gg. Alekse Žujevića i Steve Savkovića;
u okrugu Bitoljskom g. Jovana Cirkovića;
u okrugu Bihaćskom g. Dr. Vase Jovanovića;
u okrugu Bjelovarsko-Križevačkom g. Djurdja Jelenića;
u okrugu Bregalničkom g. Vlade Puzderlijevića;
u okrugu Valjevskom g. Steve Jankovića;
u okrugu Velika Kikinda-Vel. Bečkerekom g. Dr. Momčina Ninčića i g. Dr. Slavka Miletića;
u okrugu Virovitičkom g. Djure Jankovića;
u okrugu Vranjskom g. Milutina Dragovića;
u gradu Zagrebu g. Dr. Vladimira Turkovića;
u okrugu Zagrebačkom g. Dr. Dušana Peleša;
u okrugu Zvečansko-Raškom g. Živka Šišića;
u okrugu Kosovskom g. Milutina Dragovića;
u okrugu Kotor-Dubrovnik-Split sporazumno listu radikala i g. Ljube Jovanovića;
u okrugu Kragujevačkom g. Dr. Drag. Kojića;
u okrugu Krajinskom g. Dr. Velizara Jankovića i g. Dr. Milana Stojkovića;
u okrugu Kruševačkom g. Dr. Dobro Ger. Popovića i g. Simonovića;
u okrugu Kumanovskom g. Jovana Aleksića i g. Miloša Bobića;
u okrugu Ličko-Krbavskom g. Čede Kostića;
u okrugu Maribor-Celje g. Dr. Rudolfa Ravnika;
u okrugu Metohijskom g. Nedeljka Simonovića;
u okrugu Modruško-Riječkom g. Dr. Milovana Grbe;
u okrugu Moravskom g. Velje Popovića i g. Nastasa Petrovića;
u okrugu Mostarskom g. Dr. Laze Markovića i g. Pere Ivaniševića;

u okrugu Niškom g. Nikola Uzunovića;
u okrugu Novosadskom g. Dr. Slavka Miletića;
u okrugu Ohridskom g. Ranka Trifkovića;
u okrugu Pančevo-Bela Crkva g. Dr. Slavka Miletića;
u okrugu Podrinskom g. Dr. Ninka Perića i g. Ranka Trifunovića;
u okrugu Požarevačkom g. Ljubomira Stojadinovića-Segedinca;
u okrugu Požeškom g. Dr. Ninka Perića;
u okrugu Prizrenskom g. Andre Kujundžića;
u okrugu Prijepoljsko-Beranskom g. Krste Lj. Miletića;
u Okrugu Rudničkom g. Sretena Sretenovića;
u okrugu Sarajevskom g. Dr. Milana Sršića;
u okrugu Skopskom g. Velje Vukičevića i g. Nastasa Petrovića;
u okrugu Smederevskom g. Dr. Živana Lukića i g. Dimitrija Ljotića;
u okrugu Somborskom g. Marka N. Trifkovića;
u okrugu Sremskom g. Bože Maksimovića, g. Dr. Voje Janića i g. Dr. Ljube Popovića;
u okrugu Subotičkom g. Dr. Jovana Radinića;
u okrugu Tetovskom g. Ugrina Joksimovića;
u okrugu Tikveškom g. Dr. Bogdana Markovića i g. Dr. Momčila Ivanića;
u okrugu Timočkom g. Krste Lj. Miletića;
u okrugu Travičkom g. Bogoljuba Kujundžića;
u okrugu Tuzlanskom g. Dr. Vlade Andrića;
u okrugu Užičkom g. Miše Trifunovića;
u okrugu Čačanskom g. Ante Radojevića;
u okrugu Šibenik i oblast Zadarskog suda g. Dr. Nikole Subotica;
u okrugu Crna Gora g. Dr. Milana Stojadinovića.

30. avgusta 1927 godine Beograd.

Za Glavni Odbor Narodne Radikalne Stranke

Podpredsednici:

A. M. Stanojević, Marko N. Trifković

Glavni Sekretar:

Dr. Momčilo K. Ivković.

Dosedanje delo in cilji Narodne Radikalne Stranke.

(Konec.)

Pod novo dinastijo je dobila Narodna Radikalna Stranka poln razmah. Predvsem je uveljavila moderno ustavo z načeli samouprave ljudstva, zmodernizirala na tej podlagi vso upravo in deloma tudi sodstvo. Nato se je vrgla s strokovnjaki na zavožene finance Srbije, konsolidirala dolgove ter jih jela odplačevati. Istočasno je skrbela za gospodarstvo kmeta, zlasti za dober izvoz pridelkov plodne srbske zemlje, kar je dosegla z ugodnimi državnimi pogodbami. Reorganizirala je nato vojsko, zlasti častniški zbor in poskrbela za dobro strokovno in patrijotično izobrazbo oficirjev ter za moderno oboroženje armade. Ko je Avstrija videla to resno delo v Srbiji, je jela nagajati, toda v nato sledeči carinski vojni je podlegla Avstrija, kar ni malo podžgala srbskega patrijotizma in samozvesti. V smislu strankinega programa so se navezali živahni stiki zlasti z Rusijo in preko nje s Francijo. Naskoro je izvoz „samouprave“ prekoračil državne meje Srbije in se tolmačil v smislu na vse Srbe, tako turške kot avstrijske. Ujedinjenje celotne srbske rase pod Srbijo je postal zunanji politični cilj stranke, pa tudi izven Srbije se nahajajočih Srbov, ki so v demokratični in res napredni Srbiji videli svoj Pijemont. Ta je posvedočil svojo moč zlasti v turško-balkanski in nato v

konji v snažni lahki drožki. Vstopnina 10 Din — kot v Ljubljani. Vstop je lepši in praktičnejši od ljubljanskega. Ko pa vstopiva in se razgledava, se z ženo spogledava: nikjer nobenega reda! To ni delano po načrtu. Kolibe in hišice so prav neukusno razmetane. Desno od vhoda se svetijo še celo surove planke od hišic, ki so bile nekoč pobeljene. Restorana nobenega. Je pa že tehnična in estetična izpeljava ljubljanskega velesejma že nekaj drugega! Največjo atrakcijo je naredil „Bata“. Kakih 25 deklet, ki jih ne vidimo, razkazuje svoje noge, pardon — čevljičke in čevlje na njih. Sede nekoliko vzvišeno s kratkimi krili; sreča, da nimajo vse najmodernejših kombinž! Gledalci, mladi in stari gospodje, zlasti tudi stari, se kar tarejo in se sumljivo mnogokrat pripogibajo, pobirajoč robec, ki jim je baje po nerodnosti padel na tla...

To je pravi cirkus; na mene je napravil bolj žalosten kot vesel vtis. — V ozadju je posebna špecialiteta Zbora: lev. Toda je tako skrit, da ga le majhen del publike našel. Večina razstavljenih predmetov so pa stroji, zlasti poljedelski, pa tudi industrijski in oni domače praktične porabe. Toda vse je tako nekako razmetano, neurejeno, da se na red, snago in točnost navezani Slovenec prav nič dobro ne počuti med to navlako. In isti vtis so morali dobiti tudi tujci; v hotelu Esplanade mi je en Nemec od Rena razkladal podobne vtise. „Es fehlt Ihnen an Organisationstalent“, je dejal. „Der Hauptfehler der Slawen“, sem dodal. Glede Zagreba se je to tembolj čuditi, ker je njegova korenina in šola nemška in judovska.

Interesantno je nočno zagrebško življenje. Toda o tem drugič! X.

srbsko-bolgarski vojski, ki je s svojimi zmagami obrnila pozornost celega sveta nase ter vzbudila tudi med Hrvati in Slovenci, posebno med omladino, zavest, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci en narod. Omladina vseh treh plemen je započela nato krepko gibanje ujedinjenja pod vodstvom Srbije. Ta je to gibanje priznala oficijelno s sklepom Narodne skupščine v Nišu novembra 1914 ter javno proklamirala svoj vojni cilj: ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo, kar se je s 1. decembrom 1918 tudi zgodilo.

Tako je zmagalo načelo Narodne Radikalne Stranke o samoupravi ljudstva, najprej Srbov, potem pa še Hrvatov in Slovencev, vse pod modrim državniškim vodstvom Nikole Pašića, ki ga vsled tega tudi ostala Evropa smatra za jugoslovenskega Bismarcka in Cavourja.

Z Vidovdansko ustavo so prešla ta načela v principu v temelje države. Ker ta načela v principu priznavajo vse merodajne politične stranke, vstevši Radičevce, SLS in Spahovce, obstoja dejstvo, da so si demokratična načela Narodne Radikalne Stranke prisvojile vse stranke vseh treh plemen v državi.

Preostaja še izpeljati potrebno zakonodajo v upravi in sodstvu, da se ujedinjenje izvrši tudi interno z enakimi posledicami za vse enake državljane.

To nalogo je prevzela sedanja volilna vlada z znanim programnim pismom na N. V. kralja ob razpustu Narodne skupščine in volitev za 11. september t. l. Naj izpadejo te volitve tako ali tako, je pri danem položaju sigurno, da se bo ta program izvršil, ker se v največjem interesu našega gospodarstva in države mora izvršiti.

S tem delom bo zaključena silno važna zgodovinska doba našega naroda, ki sega od leta 1870 dalje pa do popolne unifikacije Srbov, Hrvatov in Slovencev v enoten državni narod. Ta doba stoji ob zaključku, ki zahteva še zadnje kamenje v zgradbo. A kot steber in vodnik v tej dobi stoji Narodna Radikalna Stranka z dinastijo Karadjordjevičev na čelu.

Z zaključkom te junaške dobe se začne druga, gospodarska. V to dobo zna pasti tudi ujedinjenje z Bolgari, morda po vzoru, ki ga imenuje državno politična veda zvezna država. To bo tem lažje, ker je nedvomno, da se od Gosposvetskega polja in goriških Brd pa tja doli do Belega in Črnega morja govori v temelju en jezik z narečji, ki se neopazno zlivajo drug v drugega. To je jezik starih Slovencev in je le slučaj, da obstojajo trije pismeni jeziki s štirimi literaturami, ker je ena skupina vzela za pismen jezik ribniško narečje, druga hercegovaško z latinsko in cirilsko pisavo, a tretja trnovsko, mesto da bi bila celota vzela

za pismen jezik osrednje makedonsko narečje, ki je vsem dijalektom najbližje. Sigurno pa v teh dijalektih ni toliko razlike kot med južnimi in severnimi nemškimi, italijanskimi ali francoskimi narečji, da o Angležih in njih Keltih in Skotih molčim.

V tej drugi dobi bo pa Narodna Radikalna Stranka kot zastopnik vodilnega, srbskega plemena, brez dvoma imela odločilno vlogo, tako da vstvari jugoslovanski imperij, novo slovansko velesilo.

Politične vesti.

Za volitve v Narodno skupščino dne 11. septembra t. l. imajo škrinje posameznih strank v našem, to je ljubljansko-novomeškem okrožju sledeči vrstni red:

I. Pučljeva, II. SLS, III. SDS, IV. socialistična in V. komunistična.

Šesta in zadnja, da ni odpadla, bi bila od NRS.

Interesantno taktiko vodita prvaka Demokratske Stranke, gospoda Davidović in Marinković. Dočim sedi gospod Marinković v vladi in vživa s tem vse blagodati takega položaja i za se i za stranko, vodi šef stranke istočasno zunaj vlade med volilci hudo opozicijsko politiko. Tako združujeta oba prvaka srečno za svojo stranko vse pozitivne strani volilnega boja: i vladine blagodati i opozicijske prednosti. Vidi se, da sta to stara dva politična mojstra, ki izbornu izrabljata trenutno in prehodno krizo Narodne Radikalne Stranke, da izbijeta za DS, kar največ mogoče, da postane tako DS ako ne že prva vodilna stranka v državi, pa vsaj takoj izza NRS. Tudi mi slovenski radikali opazujemo to izbornu taktiko s priznanjem tudi političnemu nasprotniku. Vidi se, da vodijo srbske stvari izkušeni politiki, ki vedo, kaj delajo, in tudi dobro, kaj hočejo. Davidović je izšel iz NRS. Svetovna vojna mu je ugrabila sina edinca. Tudi ta težka izguba ga ni uklonila.

Občinske volitve v Zagrebu so dale relativno večino federalistom s prejšnjim županom arh. Heinzelom na čelu. Radić je izgubil 50% glasov.

Naše slovenske politične stranke ne kažejo v sedanjem volilnem boju prav nobene poleta. O idejah ni niti govora. Govorniki po shodih, kolikor jih je v zadnjih časih, se omejujejo splošno na kritiko nasprotnih strank ter odbivanje njih pogreškov. Torej duševno popolnoma neplodno prizadevanje. Pa tudi volilci so apatični, večina bi najrajše ostala doma. Neplodna politika zadnjih let je vse razočarala; javno mišljenje je politiziranja že do zopernosti prenasičeno. To pot bodo storili volilci že napol mrmraje svojo dolžnost. Prihajamo očitno na važen preokret.

Iz NRS.

Proglas Glavnega Odbora NRS priobčujemo na čelu lista. Iz njega izhaja, da Glavni Odbor pri potrjevanju kandidatnih list ni nikogar izključil, tudi ni nobene kandidatne liste zavrnil, ampak vse predložene, tudi konkurenčne v istem okrožju, potrdil. To je nad vse važna osnova za bodočnost stranke, zlasti ker se o nepredloženih sploh ni izjavil. S tem so odprta vrata vsem možnostim po volitvah. V glavnem je pa s tem prepuščena odločitev volilcem; kar izberejo, to bodo v stranki imeli. Glavni pogoj za očuvanje enotnosti stranke je s tem varovan.

Kako bodo 11. septembra volili radikali v ljubljansko-novomeškem volilnem okrožju? Kot se nam poroča, se je 2. septembra vršila o tem vprašanju seja Okrožnega Odbora v Ljubljani. Kot čujemo, je prepustil Okrožni Odbor odločitev o tem vprašanju Sreskim Odborom. O tem jih je obvestil s posebnimi dopisi, v katerih jim prepušča odločitev z ozirom na strankine interese po lokalnih prilikah, toda pod očuvanjem strankinih načel, programa in tradicije. Sreski Odbori imajo o tem odločiti v seji ter imajo pod navedenimi omejitvami prosto roko.

Kako bodo volili radikali v kočevskem srezu? Sreski odbor je dal v tem oziru prosto roko krajevnim odborom ter omejitvam Okrožnega Odbora dostavil še, da radikalni volilci lahko volijo stanovskega (kmeta, delavca) ali pa narodnega kandidata, da pa smatra volitev protinarodnega kandidata, to je takega, ki dela in ruje proti življenjskim interesom Slovencev v našem narodno-mešanem okraju ob italijanski meji in s tem tudi proti interesom države, za nezdržljivo z načeli, programom in tradicijami Narodne Radikalne Stranke. V tem okvirju imajo volilci Narodne Radikalne Stranke v srezu kočevskem proste roke.

Mestni Odbor NRS Kočevje je imel v sredo 7. septembra, pojačan z zaupniki, svojo sejo. Predsednik Dr. Sajovic je poročal o stanju v stranki, o volilnih izglelih, ukrepih Okrožnega in Sreskega Odbora itd., kar se je vzelo odobruje na znanje. Glede volitev 11. septembra so se člani zlasti toplo zavzemali za volitev delavskih list, ker smo končno delavci vsi. Sklenilo se je končno soglasno, da naj velja v nedeljo 11. septembra za naše člane volilna dolžnost, to je, da naj gredo vsi volit, volijo naj pa v okvirju navodil Okrožnega in Sreskega Odbora ter podpro predvsem škrinje onih volilcev, ki podpirajo nasprotni občinskih volitvah.

V nadaljnjem poteku se je poročal predsednik, da se 30. oktobra t. l. vrše občinske volitve v mestni občini Kočevje, ker z 20. oktobrom preteče triletna funkcijska doba

Zadružna gospodarska banka d. d., Ljubljana

podružnica KOČEVJE, Ljubljanska cesta.

Centrala Ljubljana.

Delniška glavnica in rezerve: nad 16.000.000 Din.

Vloge: nad 250.000.000 Din.

Promet: nad 11.000.000.000 Din.

Nakup in prodaja valut in deviz po dnevnem kurzu.

Nakazila v tu- in inozemstvo najhitreje in najceneje.

Vloge na tekoči račun in na hranilne knjižice proti ugodnemu obrestovanju.

Podružnice: Celje, Djakovo, Kočevje, Maribor, Novisad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik.

Ekspozitura: Bled.

Menični eskont. Lombardiranje vrednostnih papirjev.

Kulantna provedba vseh bančnih poslov.

sedanjega mestnega občinskega odbora. V tem oziru je dala seja potrebna pooblastila posebnemu ožjemu odboru s predsednikom na čelu.

Na posebno vprašanje je poročal nato predsednik o neprevdarnih prizadevanjih mladokočevarske klike, da bi s pomočjo SLS, zlasti pa posl. Škulja, z nasilnimi vladnimi ukrepi pri mestni občini kočevski s proskripcijskimi listami uradništva itd. zmanjšala v zakonitem volilnem boju pridobljeno moč Slovencev. Ta klika upa, da bi na ta način dobila toliko veljave na deželi med Kočevjarji, da bi lahko nad njimi neomejeno vladala in žnjimi razpolagala. Le za to ceno, pravi klika, je pripravljena dati svoje glasove 11. sept. kandidatu SLS za naš okraj. Baje je skupno 16 točk, ki gredo vse večalimanj na naš račun. Kočevski Slovenci smo odbili že marsikako nakano proti nam in državnim interesom, pa bomo tudi to. Zahtevo pa, da bi narodna manjšina predstavljala vrle naše državne uradnike, ki v teh žalostnih kočevskih hribih pod največjim samozatajevanjem vrše svojo dolžnost tudi v korist klike, je pa možno označiti samo z dvema izrazoma: nesramnost ali idijotizem. O tem se bo razpravljalo še na drugih mestih. Naša Narodna Radikalna Stranka bo storila vse, da se taka nezrela megalomanija in hohštaperstvo iztrebi, a nosilce teh baclov ozdravi.

Tedenske vesti.

Osebnosti. Profesorja Milan Fabijančič in Dr. Josip Bajec sta predstavljena iz državne realne gimnazije Kočevje in sicer prvi v Kranj, drugi pa na žensko državno realno gimnazijo v Ljubljano. Žnjima izgubi Kočevje dve odlični učni moči in dva prijetna družabnika. Od sreskega poglavarstva Kočevje je prestavljen v Uroševac v Južno Srbijo državni g. živinozdravnik Josip Bertonec, v Kočevje pa iz Sevnice g. državni živinozdravnik Maksim Šribar. Upamo, da nam novi veterinarski referent ostane v Kočevju navzlic temu, da ga vse občine dveh okrajev kot izrednega strokovnjaka zahtevajo nazaj.

Podpore po povodnji v Škofjeloški okolici so bile jako pičle. Večina ni dobila ničesar. Po volitvah bo treba obnovi prizadetih krajev posvetiti z merodajnega mesta več pozornosti. Vidi se, da sta po vojni sočutje in ljubezen do bližnjega postala bolj redek artikel.

Dijaški Dom v Kočevju je zopet zvišal število svojih gojencev in sicer to pot od 95 na 107. Med počitnicami so se izvršile nadaljne dopolnitve in adaptacije. Gojenci pripadajo po večini najodličnejšim slovenskim rodbinam iz cele Slovenije. Tudi nekaj Hrvatov in Nemcev je v zavodu. Nadzorstvo vodijo štirje gospodje profesorji. Nad obema palačama se vije te dni gojencem v pozdrav na 28 m visokem drogu čist slovenski prapor.

Nova tvornica v Kočevju bo v prihodnjih dneh pod streho. Nova stavba, ki zavzima kolosalen obseg, predstavlja komaj eno četrtno celega načrta. Ostalo se bo zidalo drugo in tretje leto postopnjema. Lastnik tvornice je družba z omejeno zavezo, ki se imenuje „Kočevje, tekstilna družba z omejeno zavezo“. Te dni je bila protokolirana. Prvi stroji so že tu. Bo jih 300 vagonov. Kapital je 60% domač, ostali inozemski. Z obratovanjem se začne še letos. Družba bo producirala predvsem platnene izdelke, namizne prte, servijete, robce, zaves, preproge itd. Zaposlevala bo ca 1500 delovnih moči.

Od kočevskih volilcev je po narodnosti 230 Nemcev in 445 Slovencev. Za predstoječe občinske volitve dne 30. oktobra se bo število slovenskih volilcev predvidoma zvišalo na okroglo 500 — Nemcev pa najbrže nič.

Kočevarske hujskarije in nestrpnost rode že svoje sadove. Neka Kočevarica, hišna posestnica, je javno na ulici oklofotala neko slovensko deklico, ko je govorila s svojimi prijateljicami slovensko, češ, da se mora in Gottschee govoriti le nemško. Ta ženska očitvidno vzima zahrbtno hujskarije nezrelih kočevarskih nacionalcev za suho zlato in bo zato delala pokoro. Morda res verjame, da se vračajo predvojni časi. Radovedni smo, kako govori z našimi delavci in uradniki v svoji brivnici. Ta žalosten primer kaže, kako daleč so gotovi

Kočevjarji od realnih razmer. In pa kulturni: spravljajo se nad uboge otroke, ker govore svoj materni jezik. Ugotavljamo, da se je vsled kočevarske nacionalne nestrpnosti od kočevarske strani sprožilo uporabljanje brahijalne sile za taka vprašanja. Kako že pravi sveto pismo o meču?

Zidanje novih petih hiš v Kočevju se bo vsled pritožbe Kočevarjev moralo najbrže odložiti na drugo leto, ker se je s tem vprašanje zavleklo. Slovenski in kočevarski brezstanovanjci naj se torej javijo za stanovanje pri pritožnikih, ki trdijo v pritožbi, da jih je v Kočevju v obilici.

Borze.

Dunaj. Beograd 12:4750 — 12:5150. Berlin 168:47 — 168 97, Budimpešta 123 95 — 124:25. Bukarešta 4:3450 — 4:3650, London 34:44625 do 34:54625, Milan 38 50 — 38:60, Newyork 708 25 — 710:75, Pariz 27:7550 — 27:8550. Praga 20 98375 — 21:06375, Curih 136:55 do 137 05.

Curih: Beograd 9 13, Berlin 123:37, London 25:21125, Newyork 518:65, Pariz 20:33, Milan 28:165, Praga 15:375, Budimpešta 90:75, Bukarešta 3:18, Sofija 3:75, Varšava 58, Dunaj 73:10.

Izdajatelj: Za Okrožni Odbor Narodne Radikalne Stranke Ljubljana-Novomesto: Dr. Ivan Sajovic, Kočevje. Urednik: Ivan Bedina, Kočevje. Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

ZOBNI ATELJE BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrdke Peter Petsche
izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrdjevanje, obnova.

CENE IN DELO BREZ KONKURENCE!

DIJAŠKI DOM KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija.
Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokoncerti. — Nizke cene.

STEVILO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV.

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. julija 1926:
Din 20,836.000.—

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%